

Multi-sensorische stimulatie voor verpleeghuisbewoners met dementie: een systematische review en meta-analyse van de effecten op de slaapkwaliteit en het slaap-waakritme

A.J. Prins¹, E.J.A. Scherder², A. van Straten³, Y. Zwaagstra¹, M.V. Milders²

¹Atlant wonen zorg welzijn, Beekbergen/Apeldoorn; ²Vrije Universiteit van Amsterdam, afdeling Klinische Neuropsychologie; ³Vrije Universiteit van Amsterdam, afdeling Klinische Psychologie

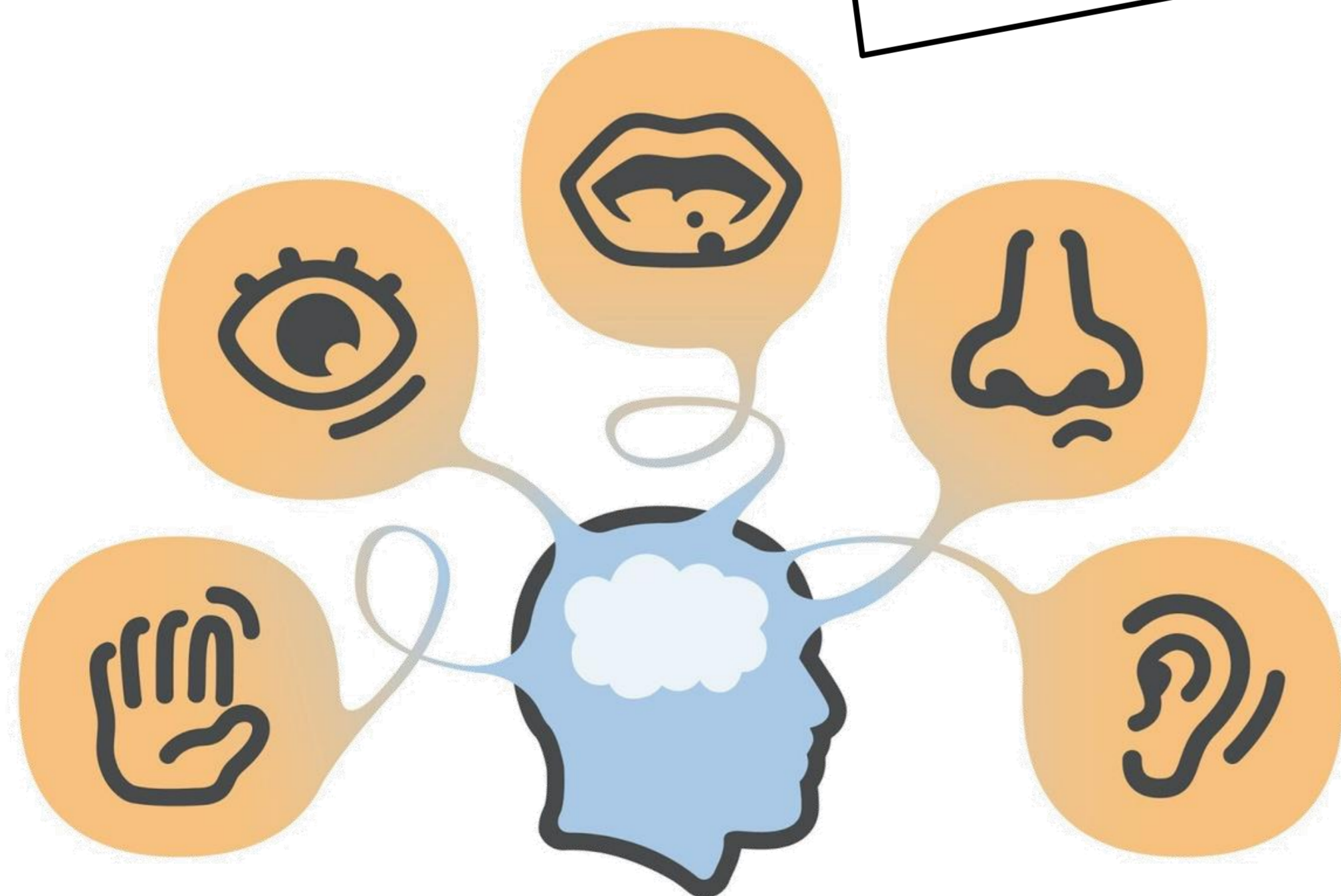
Achtergrond

Slaapproblemen komen bij 60-70% van de mensen met dementie voor. Voorbeelden van slaapproblemen zijn 's nachts wakker worden, omkering van het slaap-waakritme en slaperigheid overdag. Uit onderzoek blijkt dat slaapproblemen bij mensen met dementie gerelateerd is aan snellere fysieke en mentale achteruitgang, somberheid en onrustig gedrag. Het gebruik van slaapmedicatie kan zorgen voor een toename van slaapproblemen. Overdag actief en wakker zijn is cruciaal voor de regulatie van de biologische klok. Mensen met dementie kunnen gedurende het ziekteproces steeds minder goed contact maken met de buitenwereld. Echter blijken hersengebieden die zintuigelijke prikkels verwerken intact in een gevorderd stadium van dementie. Tot op heden is het effect van zintuigactivering op de slaap bij mensen met dementie beperkt onderzocht.

Doel en vraagstelling

Het doel van deze review en meta-analyse is om een samenvatting te geven van het effect van zintuigactivering op de slaapkwaliteit en het slaap-waakritme van mensen met matige tot ernstige dementie. Bij multi-sensorische stimulatie wordt de omgeving ingericht op een manier waarop alle zintuigen tegelijkertijd worden geprikkeld, waardoor het brein continu uitgedaagd wordt. Deze persoonsgerichte interventie kan worden ingebouwd in de omgeving waardoor implementatie haalbaar is in de hedendaagse zorg. Middels deze review hopen wij aanbevelingen te kunnen ontwikkelen voor de zorg om slaapproblemen bij mensen met dementie te voorkomen en te verminderen.

Multi-sensorische stimulatie betreft het stimuleren van twee of meer zintuigen (zoals zien, horen, voelen, ruiken, proeven) tegelijkertijd. Er wordt geen beroep gedaan op de fysieke en mentale vermogens.

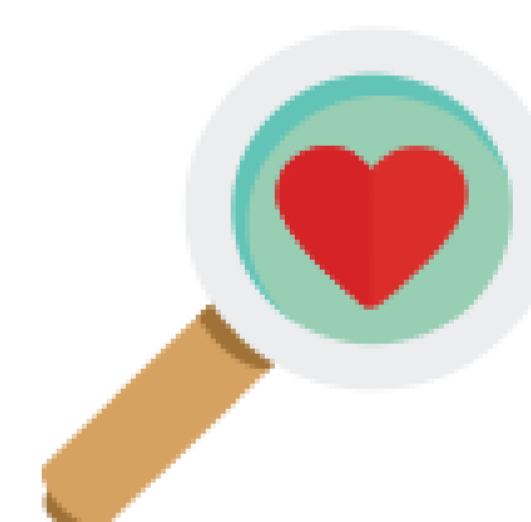
Methode

- Studies die tussen 1990 en 2019 uni- en multi-sensorische stimulatie hebben onderzocht in relatie tot de slaapkwaliteit en het slaap-waakritme bij verpleeghuisbewoners met dementie worden geselecteerd.
- Vijf internationale databases zijn systematisch doorzocht op relevante artikelen samen met een informatiespecialist van het Amsterdam Universitair Medisch Centrum.
- Alle gevonden publicaties zijn door twee onderzoekers onafhankelijk van elkaar gelezen en beoordeeld op kwaliteit (zie figuur 1).

2225

Artikelen gevonden

1485

Artikelen gescreend

28

Studies geselecteerd voor verdere analyse

Figuur 1. Proces van zoeken naar studies

Resultaten

Momenteel bevindt het proces zich in de schrijffase, dit betekent dat alle analyses zijn afgerond en het artikel wordt opgemaakt. In het najaar 2019 volgt de publicatie van de resultaten.

Correspondentie
Angela Prins
Promovenda en Neuropsycholoog

angela.prins@atlant.nl
www.atlant.nl